

TVOŘIVÁ ŠKOLA

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ŠKOLNÍ DRUŽINU

**Základní škola Jiříkovice,
okres Brno – venkov, příspěvková organizace**

ZŠ Jiříkovice je zapojena do sítě Tvořivých škol

Obsah:

- 1. Identifikační údaje**
- 2. Charakteristika školní družiny**
- 3. Materiální podmínky**
- 4. Personální a ekonomické podmínky**
- 5. Bezpečnostní a hygienické podmínky**
- 6. Psychosociální podmínky**
- 7. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných**
- 8. Cíle vzdělávání**
- 9. Obsah zájmového vzdělávání ; klíčové kompetence**
- 10. Formy zájmového vzdělávání**
- 11. Délka a časový plán vzdělávání**
- 12. Podmínky přijímání uchazečů, podmínky průběhu a ukončování vzdělávání**
- 13. Vnitřní evaluace a hodnocení**
- 14. Závěr**

Příloha: č. 1 Vnitřní řád ŠD
 č. 2 Tematický plán ŠD na příslušný školní rok

1. Identifikační údaje

Název dokumentu: ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ŠKOLNÍ DRUŽINU

Předkladatel

Název školy ZŠ JIŘÍKOVICE, okres Brno – venkov, příspěvková organizace,

Adresa Blažovská 79, 664 51, Jiříkovice

Ředitelka školy Mgr. Hana Páleníková

Vychovatelka Jana Doláková, Martina Páleníková

Kontakty telefon: 775 765 565

školní družina: 777 313 336

e-mail: zs.jirikovice@centrum.cz, zs.jirikovice.dolakova@centrum.cz,

IČO 75024241

Zřizovatel:

Název OBEC JIŘÍKOVICE

Adresa Za Školou 230, JIŘÍKOVICE, 664 51

Kontakty telefon: 544 243 523, 544 243 349

e-mail: ou.jirikovice@volny.cz

Platnost dokumentu:

Datum 1.9. 2007

Aktualizace dokumentu k 2.9.2024

Podpis ředitelky:

Razítko školy:

2. Charakteristika školní družiny

Školní družina je součástí malotřídní ZŠ v Jiříkovicích. Od školního roku 2019/20 má 2 oddělení s max. kapacitou 50 žáků.

Provozní doba školní družiny: ranní blok 6,45 -7,45 hod, odpolední blok 11,45 – 16,00 hod od pondělí do pátku.

V době mimořádného volna nebo vedlejších prázdnin je družina otevřená dle potřeb rodičů. Do školní družiny v době mimořádného volna či vedlejších prázdnin je nutné přihlásit děti, v případě minimálního počtu přihlášených dětí rozhodne o provozu družiny ředitelka školy.

ŠD nabízí žákům smysluplné využití volného času po skončení vyučování. Její činnost poskytuje relaxační, odpočinkové a pohybové aktivity, rozvíjí zájmy a nadání dětí, prohlubuje a rozšiřuje vědomosti žáků a podílí se také na přípravě na vyučování. Vede žáky k samostatnosti, pečlivosti, pěstování návyků sebeobsluhy, klade důraz na zásady společenského chování a vystupování v kolektivu.

Činnosti a aktivity ŠD volně navazují na učivo vyučovacích předmětů a probíhají v souladu se školním vzdělávacím programem školy.

3. Materiální podmínky

Školní družina je umístěna v budově ZŠ. Pro svoji činnost využívá školních učeben, kde v dopoledních hodinách probíhá výuka. I.oddělení se nachází v přízemí školy (v učebně 4.třídy) , II.oddělení v 1.patře (v učebně 2.třídy) . K dispozici mají obě oddělení chodbu a podle potřeby další učebny.

Herny jsou vybaveny koberci, ostatní plochy podlah jsou pokryty PVC. Šatna, školní jídelna i hygienické zařízení jsou v bezprostřední blízkosti, což umožňuje větší dohled nad žáky.

Školní pomůcky, školní potřeby a hračky jsou hrazeny z úplaty za zájmové vzdělávání. Žáci mají možnost pracovat v lavicích či na koberci, mohou též využívat počítačového koutku.

V obou odděleních jsou k dispozici stavebnice, stolní hry, drobné cvičební náčiní (míče, švihadla, kuželky, stolní tenis, petangue, atd.). Pomůcky jsou uloženy tak, aby bylo možné vše brát i ukládat samostatně a tím se učit pořádku.

Pro rozvoj čtenářských dovedností a pěstování čtenářských návyků využíváme školní knihovnu vybavenou dětskými knihami různého žánru, případně dokupujeme zajímavé tituly.

Pro poslechové činnosti je družina vybavena televizorem, CD a DVD přehrávačem. Děti mohou využívat k pohybovým aktivitám sportovní náčiní zakoupené za finanční prostředky družinové i školní – míče, tenis, lana, florbalové hokejky, atd. Sportujeme na hřištích, kde

jsou zabudované prolézačky a houpačky, využíváme místní sportovní halu, sloužící jako tělocvična. Krásné okolí školy je předurčeno k pravidelným vycházkám.

4. Personální a ekonomické podmínky

Kvalifikačním předpokladem vychovatelek školní družiny je úplné střední odborné vzdělání pedagogického zaměření – obor vychovatelství. Svou specializaci a osobní zaměření uplatňují v zájmových činnostech školní družiny. Na malotřídní škole spolupracují s učiteli a rodiči žáků a vedou děti ke kladnému vztahu ke své obci a rozvoji venkova (účast na příležitostných akcích vesnice). Zdokonalují své vědomosti samostudiem, dle potřeby zajišťují výuku předmětů (tělesné a výtvarné výchovy, pracovní činnosti).

Žáci přispívají na provoz školní družiny částkou 800,- Kč na jeden školní rok (při návštěvě ranní ŠD +200,- Kč). Platba je vybírána vychovatelkou v hotovosti (příjmový doklad), 2x ročně po 400,- Kč (při návštěvě ranní ŠD+100,- Kč). Finance slouží na zakoupení her, hraček, pomůcek a odměn pro družinové děti. Též na zajištění pitného režimu. Spotřeba vody, tepla, el. energie je hrazena zřizovatelem v rámci rozpočtu obce pro ZŠ. Výše poplatku může být pro každý školní rok zřizovatelem školy upravována.

5. Bezpečnostní a hygienické podmínky

Žáci jsou na začátku i v průběhu školního roku seznamováni se zásadami bezpečnosti při všech činnostech provozovaných v družině, jídelně i v přírodě, ale také na veřejnosti, v době prázdnin a při sportování. Zápis o provedeném poučení je zapsán v Přehledu výchovně-vzdělávací práce. V případě úrazu je k dispozici lékárnička, která je umístěna ve sborovně a je přístupná k ošetření v dopoledních i odpoledních hodinách. Telefonní čísla rodičů jsou uvedena na zápisních lístcích, o případných nevolnostech, úrazech atd. jsou rodiče informováni.

Prostředí užívaných prostor družiny odpovídá hygienickým normám (vybavené prostory, odpovídající teplo, bezhlučnost, čistota, větrání, hygienické vybavení-oddělené toalety (chlapci, dívky, personál). Pomůcky, hry a hračky splňují požadavky bezpečnosti. Vytváříme takové prostředí, aby se děti cítily bezpečné, spokojené.

6. Psychosociální podmínky

Ve školní družině je vytvářeno pohodové a příznivé sociální klima, ve vzájemné komunikaci panuje otevřenost a partnerství. Žáci jsou vedeni ke vzájemné úctě a toleranci, k empatii, spolupráci a pomoci druhému. Při všech činnostech jsou respektovány potřeby jedince. Činnost vychází ze zájmů dětí a osvojování si toho, co vede k všestrannému prospěchu dítěte. Náplň činností je věkově přiměřená, hodnocení je motivující a respektující individualitu žáků. Činnosti jsou zaměřené i na problematiku ochrany před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy. Žáci se spolupodílejí na životě zařízení – plánováním činností, učí se sami svoji činnost řídit a následně i zhodnotit. Rodiče žáků jsou včas informováni o činnosti školní družiny prostřednictvím notýsků.

7. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných

Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami bude podle stupně a charakteru jejich znevýhodnění věnována zvláštní pozornost – při výběru činností a následně i při hodnocení budeme respektovat jejich možnosti a vytvářet podmínky pro rozvoj jejich schopností a dovedností.

Specifické pedagogické cíle pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami:

- začlenění do všech aktivit školní družiny v nejvyšší možné míře
- podpurná opatření k začlenění do činností – asistent pedagoga, speciální pomůcky, individuální péče
- činnosti respektující možnosti žáka – činnosti shodné na úrovni žáka
- specifické činnosti s cílem reedukační péče o žáka

Pro rozvoj talentovaných jedinců budeme nabízet další vhodné doplňkové aktivity v oblastech jejich zájmů.

- literární tvořivost, výtvarná tvořivost, realizace pohybových aktivit, matematické soutěže, přírodovědné soutěže, společenskovední soutěže
- umožnění vedení ostatních dětí, umožnění realizovat řízení kolektivu
- umožnění navštěvovat zájmové kroužky školy se staršími dětmi

Vychovatelky družiny úzce spolupracují s výchovným poradcem školy a rodiči. Žáci jsou začlenění do všech aktivit školní družiny v nejvyšší možné míře. Činnosti respektují možnosti žáka.

8. Cíle vzdělávání

Pro činnost ve ŠD jsou voleny takové metody a formy práce, které směřují k naplňování těchto cílů:

a) Rozvíjet kladné vztahy v kolektivu žáků i mimo něj:

- vést žáky ke spolupráci,
- rozvíjet schopnost vzájemné tolerance (umět přijmout druhého takového, jaký je),
- vytvářet motivující prostředí k osobnímu rozhodování, k přijímání zodpovědnosti,
- vést žáky k respektování pravidel slušného chování a morálních hodnot,
- vést žáky ke vnímání prostředí a přírody,
- vytvářet bezpečné prostředí k rozvoji sebepoznání, posilovat zdravé sebevědomí.

b) Posilovat komunikativní dovednosti:

- vést žáky ke vzájemné komunikaci,
- vytvářet podmínky pro rozvoj slovní zásoby,
- rozvíjet schopnost řešit konflikt v klidu a efektivně,
- vést žáky k umění naslouchat druhým, k umění sdělit svůj názor a přijmout názor ostatních a vyjádřit své pocity.

c) Efektivní využití volného času:

- poskytnout prostor pro relaxaci,
- nabídnout žákům školní zájmové kroužky (výtvarný, sportovní, počítačový).

d) Zdraví a bezpečnost:

- ochrana zdraví svého a spolužáků,
- význam sportů pro zdraví žáků,
- rozlišovat prostředí, které je pro žáky bezpečné.

9. Obsah zájmového vzdělávání

Obsah zájmového vzdělávání ve ŠD je inspirován kapitolou RVP pro 1.stupeň „*Člověk a jeho svět*“. Bere ohled na umístění školy – vesnická ZŠ. Tato oblast je rozdělena do pěti tematických okruhů:

1. Místo kde žijeme

Poznávání nejbližšího okolí, školy, družiny, významných objektů obce, jejich návštěvy-knihovna, OÚ, požární zbrojnice, zdravotní středisko, kostel, obchody..., organizace života v rodině, ve třídě, ve škole, v obci a ve společnosti.

2. Lidé kolem nás

Osvojení pravidel vhodného a společenského chování. Význam a podstata pojmů - tolerance, empatie, vzájemná úcta, šikana. Komunikace mezi lidmi-slovní i mimoslovní. Soužití lidí v rodině, v družině, na ulici. Mediální výchova, seznámení s kulturou lidí jiných částí světa.

3. Lidé a čas

Vytvářet správný režim dne a dodržovat ho, pohodová atmosféra družiny, jak využívat správně svůj volný čas, znát roční období a umět je charakterizovat (rok, měsíc, týden), lidové zvyky a tradice, výzdoba ŠD, bydlení dříve a dnes, moderní technika.

4. Rozmanitost přírody

Poznávání živé a neživé přírody, její ochrana a ohleduplné chování. Tematické vycházky do okolí školy, sběr a práce s přírodním materiálem, pozorování změn v přírodě a výchova k ekologii.

5. Člověk a jeho zdraví

Poukazovat na důležitost bezpečnosti při hrách, zabývat se péčí o hygienu, znát důležitá telefonní čísla, umět přivolat pomoc, ošetřit zraněného. Získat ponaučení o zdravotní prevenci. Vážít si zdraví svého i jiných.

Rozvíjené klíčové kompetence

Klíčové kompetence představují dlouhodobý proces, souhrn vědomostí, dovedností, schopností a postojů, které děti získávají v průběhu několikaleté docházky do ŠD. Budou se prolínat všemi činnostmi zájmového vzdělávání. Snažíme se rozvíjet tyto kompetence.

1. Kompetence k učení

Učí se rád, práci dokončí, klade otázky, hledá na ně odpovědi, uplatňuje je v praktických situacích.

2. Kompetence k řešení problému

Snaží se řešit situaci, při práci využívá logické, matematické postupy, chápe, že vyhýbání se problému nevede k cíli.

3. *Kompetence komunikativní*

Ovládá řeč, vyjadřuje své sdělení, myšlenky, otázky, odpovědi vhodně formulovanými větami, komunikuje bez ostychu se spolužáky i dospělými, naslouchá druhým, mluví kultivovaně.

4. *Kompetence sociální a interpersonální*

Samostatně rozhoduje o svých činnostech, uvědomuje si, že za ně odpovídá, nese důsledky, projevuje ohleduplnost, citlivost, rozpozná nevhodné chování, dokáže se prosadit i podřídit – přijmout kompromis, respektuje jiné, je tolerantní, jedná tak, aby byl spokojený sám se sebou.

5. *Kompetence občanská*

Učí se plánovat, organizovat, řídit a hodnotit, odhaduje rizika svých nápadů, uvědomuje si práva svá i druhých. Chová se odpovědně s ohledem na zdraví a bezpečné prostředí, dbá na své osobní zdraví i druhých.

6. *Kompetence pracovní*

Používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, učí se plnit povinnosti, využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech, přistupuje k výsledkům pracovní činnosti z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot.

7. *Kompetence k trávení volného času*

Orientuje se v možnostech smysluplného trávení volného času, umí si vybrat zájmové činnosti dle vlastních dispozic, rozvíjí své zájmy v organizovaných skupinách i individuálních činnostech, dokáže odmítnout nevhodnou nabídku volného času.

10. Formy zájmového vzdělávání

Základním prostředkem činnosti ve školní družině je hra založená na zážitku účastníků, která obohacuje jejich sebepoznání, rozšiřuje vědomosti, dovednosti a navozuje kladné emoce.

a) pravidelné činnosti - každodenní činnost v oddělení vychází z týdenní skladby zaměstnání, představuje organizované aktivity

b) příležitostné činnosti - výchovná, vzdělávací, zájmová a tematická, rekreační činnost organizovaná nepravidelně dle potřeb dětí a možností ŠD (celodružinové akce a projekty). Není zahrnuta do standardní týdenní skladby činností, má charakter tradic (např. drakiáda, karneval, sportovní soutěže, výstavy, divadelní představení)

c) spontánní aktivity - jedná se o činnosti následující po organizované činnosti, zahrnují hry, odpolední klidové činnosti a pobyty venku

d) odpočinkové činnosti – nezahrnují jen klidové činnosti (poslech, individuální hry, klid po obědě), ale i aktivní odpočinek (rekreační činnosti), např. závodivé hry na hřišti

e) příprava na vyučování – nezahrnuje pouze vypracování domácích úkolů, ale patří sem i didaktické hry, tématické vycházky a další činnosti, kterými se upevňují a rozšiřují poznatky, získané ve školním vyučování

11. Délka a časový plán vzdělávání

Školní vzdělávací program pro ŠD byl vytvořen v souladu se Školním vzdělávacím programem pro ZŠ Jiříkovice. Je sestaven na dobu 5 let, tedy na dobu jednoho vzdělávacího cyklu, což umožňuje vhodně reagovat na měnící se podmínky a přesouvání témat během dlouhodobé docházky žáků do ŠD. Časový plán je rozpracovaný do měsíců, lze jej operativně měnit (propojovat či měnit témata), záleží na počtu žáků ve ŠD, jejich věku, schopnostech aj. V souladu s uvedenými zájmovými, ale i dalšími aktivitami je pro každý školní rok vypracován celoroční plán práce ŠD (viz Příloha 1).

Zájmové vzdělávání ve ŠD je realizováno po dobu 10 měsíců (září – červen), tedy v období školního roku.

12. Podmínky přijímání uchazečů, podmínky průběhu a ukončování vzdělávání

Činnost ŠD je určena žákům 1. stupně naší základní školy. O přijetí či vyloučení žáka rozhoduje ředitelka školy, a to dle vyhlášky o zájmovém vzdělávání 74/2005 Sb.

Ve ŠD vychovatelky zajišťují přihlašování a odhlašování žáků, předávání informací rodičům, vyřizování námětů a stížností. Přihlásit žáka k pravidelné docházce může jeho zákonný zástupce, a to písemnou přihláškou (zápisní lístek do ŠD), kde uvede rozsah docházky a způsob odchodu žáka ze ŠD. Odchylky od docházky nebo další změny musí sdělit zákonní zástupci žáka ŠD písemně (na základě písemné žádosti rodičů-formulář je na webových stránkách školy-sekce ŠD). Totéž platí i v případě, pokud má žák odejít s jinou osobou, než je uvedeno v zápisním lístku. Odhlásit žáka ze ŠD mohou jeho zákonní zástupci na základě písemné žádosti.

Docházka do ŠD po přihlášení žáka je povinná. Do ŠD může být žák přihlášen během celého školního roku, pokud není naplněna kapacita ŠD (kapacita ŠD je 50 žáků).

Žáci zapsaní do ŠD přicházejí: do ranního bloku ŠD od 6:45 – 7:15 hod, do odpoledního po skončení vyučování. V ŠD platí řád školní družiny, který je žák povinen dodržovat.

V případě, že je žák neukázněný, informuje vychovatelka jeho zákonné zástupce. Škody, které žák prokazatelně ve ŠD způsobil, jsou jeho zákonní zástupci povinni uhradit či zajistit jejich odstranění. Zákonní zástupci žáků či jiné cizí osoby nemají přístup do školy a ŠD. Ohlásí svůj příchod zvonkem u vchodu. Chtějí-li projednat s vychovatelkou závažnou skutečnost, domluví si s ní termín schůzky.

Při zápisu do školní družiny jsou zákonní zástupci žáka prokazatelně seznámeni s řádem školní družiny a směrnici o úplatě.

13. Vnitřní evaluace a hodnocení

Vnitřní evaluace a hodnocení probíhá na úrovni družiny a oddělení. Analyzujeme a vyhodnocujeme podmínky a výsledky výchovně vzdělávacího procesu, hodnotíme, nakolik jsou naplňovány naše výchovně vzdělávací cíle. Sledujeme individuální rozvoj žáků, jejich pokroky.

Hodnocení většího, či menšího tematického celku provádíme po skončení nebo i v průběhu, zamýšlíme se nad tím, zda byl vytyčený specifický cíl naplněn a jaké další cíle byly sledovány. Podle získaných výsledků můžeme dál plánovat tematické celky, jejich části upravovat, obměňovat, obohacovat o nové náměty, hledat nové prostředky činnosti.

Hodnocení směrem k žákům provádíme průběžně - hodnotíme individuální výsledky žáků, jejich pokroky, úspěchy, nezdary. S žákem o pokrocích, kterých dosahuje, vhodným způsobem hovoříme, využíváme ocenění a diplomy.

Všechny realizované činnosti hodnotíme v souladu s výchovně vzdělávacím procesem a zejména z pohledu přínosu pro žáky, což je podkladem pro další práci.

14. Závěr

Snažíme se být dětem přáteli, kteří dovedou vést a poradit, sdílet s nimi radosti i neúspěchy, kritizovat i povzbudit. Každodenním výchovným působením učíme děti naplňovat volný čas hodnotným způsobem, obohacujeme jejich vzdělání o nové poznatky a dovednosti z nejrůznějších oblastí. Ovlivňujeme jejich zájmy, rozvíjíme jejich nadání.

Výchova dětí je dlouhodobý proces, jsme rády, že máme možnost se částečně podílet na formování osobnosti žáků. Usilujeme, aby výsledkem naší práce byla pohoda a zaujetí žáků pro činnost, prostě radostné prožití pobytu v družině.